

DVOJEZIČNO OBRAZOVANJE GLUHE DJECE

GLUHO DIJETE - TREBA BITI SRETNO DIJETE !

3. svibnja. 2007. u Nacionalnoj Sveučilišnoj knjižnici održana je promocija knjige «Dvojezično obrazovanje gluhe djece» s iskustvima Švedske i Danske. Autor knjige je Shawn Neal Malishie a prevela je Anđa Bukvić uz stručnu redakciju prijevoda prof.dr.sc.Sandre Bradarić-Jončić. Knjigu je izdao Savez gluhih i nagluhih grada Zagreba, za izdavača se potpisuje Mirjana Juriša, prof.def. Knjiga je prevedena i tiskana uz potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te Poglavarstva grada Zagreba.

U uvodnom govoru M. Juriša objasnila nam je zašto se odlučilo na objavljivanje prijevoda. Knjiga je velika pomoć u stvaranju PRETPOSTAVKI za uvođenje dvojezičnog obrazovanja u Hrvatskoj.

Osnove pretpostavke su da nam treba opis osnovne gramatike HZJ, trebamo imati stručnjake za rad s djecom oštećena sluha što znači da djeca trebaju jezik učiti od učitelja, a ne obratno kao što je do sada bio slučaj. Nakon toga potrebni su programi učenja hrvatskog jezika kao drugog ili stranog jezika za gluhu djecu. Moramo imati rječnik znanstveno-stručnog nazivlja u HZJ-u za sve školske predmete kako bismo mogli djecu podučavati na znakovnom jeziku.

Predstoji nam izrada programa učenja hrvatskog jezika kao drugog jezika i izrada rječnika HZJ-a za školske predmete.

Na kraju Juriša je izrazila svoje veliko zadovoljstvo time što je SGIN grada Zagreba pozvao sve stručnjake na suradnju prepoznavši važnost ove knjige i omogućio njezino objavljivanje.

O samoj knjizi evo i prikaza od mr. sci. psihologije Vesne Ivasović...

...Knjigu «Dvojezično obrazovanje gluhe djece» napisala je prije više od 10 godina američka magistrica lingvistike Shawn Neal Mahshie. Knjiga je prevedena na nekoliko jezika i vrlo je cijenjena u stručnim krugovima, između ostalog i zbog prikaza dugogodišnjih iskustava Švedske i Danske u dvojezičnom obrazovanju gluhe djece. Namijenjena je učiteljima gluhe djece, roditeljima, službama podrške i tvorcima obrazovne politike. Knjiga govori o perspektivama i praksi zemalja koje već više od dva desetljeća ulažu napore u dvojezično obrazovanje gluhe djece, o onome što su roditelji, istraživači i učenici uključeni u dvojezično obrazovanje učinili i što od njih možemo naučiti, te o teoriji i praksi.

Do promjene u obrazovnoj politici gluhe djece u Švedskoj i Danskoj došlo je osamdesetih godina prošlog stoljeća. Godine 1981. Švedski parlament donosi zakon o dvojezičnosti gluhih osoba. U Danskoj je već desetljećima ideja dvojezičnosti široko prihvaćena, a promjene su inicirali roditelji. Nacionalni jezik uči se kao strani jezik. Do polaska u školu gluha djeca nauče tečno znakovni jezik, a nakon toga počinju učiti

nacionalni jezik. Veliki je naglasak na pismenosti – gluha djeca trebaju puno čitati i pisati kako bi usvojila gramatiku i rječnik. Poznato je da gluha djeca značajno zaostaju za čujućom u pismenosti i akademskim postignućima. Da to ne mora biti tako pokazala su iskustva iz Švedske i Danske. Djeca obrazovana dvojezičnom metodom dostižu vršnjake u obrazovnim postignućima pismenosti.

Cilj dvojezičnog obrazovanja je bolja pismenost i školska znanja gluhih učenika. Specifičnosti skrbi za gluhe u tim zemljama uključuju rane intervencije, metode učenja znakovnog jezika i jezika većinske zajednice, pozitivne stavove učitelja i medicinskih stručnjaka prema znakovnom jeziku i napore da se osobe s posebnim potrebama potpuno integriraju.

Ciljevi dvojezičnog obrazovanja su sljedeći:

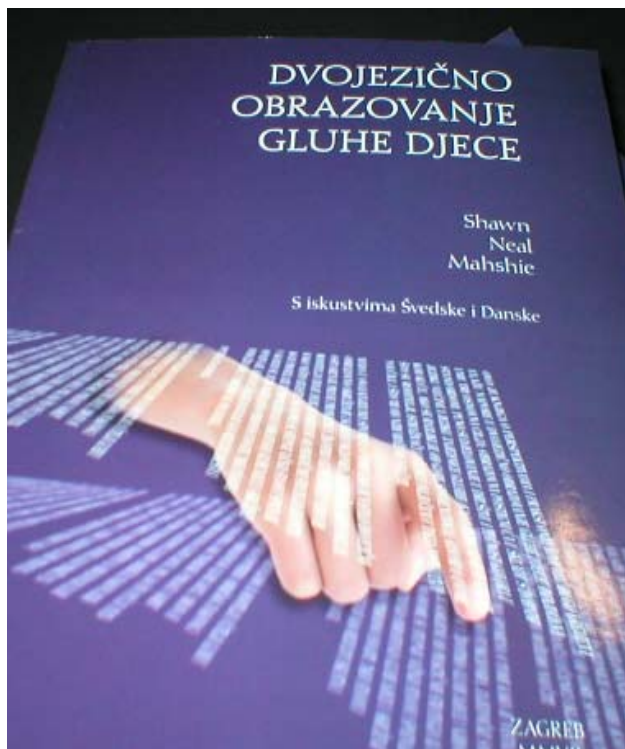
- obrazovno postignuće u skladu s dobnim standardom
- puno sudjelovanje u društvu
- tečnost u jeziku većine i jeziku zajednice Gluhih

U knjizi su prikazane teorije razvoja pismenosti i objašnjeno je kako dobro poznavanje prvog jezika pridonosi učenju drugih jezika. Dakle, ako gluho dijete u ranoj dobi usvoji znakovni jezik kao prvi jezik, lakše će naučiti pisani i/ili govorni jezik. U Švedskoj gluha djeca uče i treći jezik – engleski i postižu odlične rezultate.

U drugom poglavlju govori se o tome da je gluho dijete samo dijete – mora voditi bezbrižan život, imati vremena za igru i zabavu, komunicirati i otkrivati. Nažalost, gluhoj djeci to često nedostaje, nemaju vremena za igru, nemaju s kim komunicirati, ne razumiju vlastite roditelje ni oni njih. To ima negativne posljedice na njihov emocionalni i socijalni razvoj.

U trećem poglavlju knjige jedna majka izjavljuje: “Žalim što ranije nisam dobila takvu potporu koja bi mi tada pomogla da se više opustim, više smijem i više uživam u svom djetetu – i da se manje brinem”. Izuzetno je važno omogućiti roditeljima svu potrebnu interakciju i potporu. Gluho dijete utječe na cijelu obitelj: obitelj se treba prilagoditi djetetu – prihvatiti svoje gluho dijete, a ne se truditi da ga pretvori u «defektno» čujuće dijete. U četvrtom poglavlju govori se o učiteljima gluhe djece. Gluhi učitelji su osobito važni i poželjni. Oni gluhoj djeci predstavljaju uzor, motiviraju ih da i ona postignu nešto u životu. U dvojezičnim školama imaju prednost kod zapošljavanja. Znakovni jezik uči se kao školski predmet. Djeca upoznaju strukturu znakovnog i pisanog jezika.

Sve razvijene države svijeta imaju mogućnost izbora dvojezičnog obrazovanja za gluha djecu, a i mnoge manje razvijene zemlje. Vijeće Europe, UN i UNESCO također preporučuju dvojezično obrazovanje, shvaćajući koliki je značaj znakovnog jezika u životu gluhih osoba koje su gluhe od rođenja ili su u ranoj dobi izgubile sluh. Do promjena u obrazovnom sustavu teško dolazi, sustav se općenito opire promjenama i nespreman je preispitati vlastite učinke. Obrazovna reforma je spor i bolan proces koji zahtijeva puno novaca, truda i entuzijazma veće grupe stručnjaka, te političku potporu. U mnogim su zemljama roditelji svojom snagom volje uspjeli inicirati promjene i uvesti znakovni

Naslov knjige "Dvojezično obrazovanje gluhe djece"

jezik u obrazovanju gluhe djece. Autorica navodi da je od svih mogućnosti najriscantniji potez ostati na starom i ništa ne mijenjati u obrazovnim metodama koje daju slabe rezultate i ostavljaju gluha djecu polupismenom.

Na kraju knjige uključeni su dodaci: pojmovi korišteni u knjizi, opis švedskog sustava školstva i prikaz plana i programa, model danske udruge roditelja Bonaventura i drugi.

Za kraj evo osnovnih stavova te Udruge:

- gluha djeca su djeca
- jezik gluhe djece je znakovni jezik
- gluha djeca nisu bolesna
- gluha djeca postanu gluhi odrasli
- gluha djeca trebaju se družiti s gluhim osobama
- gluha djeca trebaju se družiti s čujućim osobama
- roditelji gluhe djece trebaju jedno drugo
- gluho dijete utječe na obitelj.

Vesna Ivasović

Kad roditelji razmišljaju o opcijama za svoje gluho dijete bolje je ako postavljaju ovakva pitanja: **"Hoće li moje dijete biti sretno i zadovoljno sobom?"** – **"Hoće li dobro čitati i pisati?"** – **"Hoće li moje dijete steći puno i zaokruženo obrazovanje?"** – **"Hoće li moje dijete moći studirati i postići uspješnu i značajnu karijeru?"** – **"Kako će moje dijete uspjeti u svijetu ljudi koji čuju?"** Ova su pitanja važnija od onoga: **"Kako će moje dijete čuti i govoriti?"**